

Paršat Vajchi

14 tevet 5769
10. leden 2009
začátek šabatu: 16:02
konec šabatu: 17:16

Halachické časy
třilin 6:44 | východ slunce 7:58
konec šma 8:59 | 1. mincha 12:30
škia 16:21 | hvězdy 16:58

Šmílův DAF

Vajchi v číslech

12. sidra v Tóře (z 54),
12. sidra v knize Berešit (z 12),
12 paršiot, 7 otevřených, 5 zavřených,
skládá se z 85 vět, 1158 slov a 4448 písmen,
Sidra neobsahuje žádnou z 613 MICVOT

Alijot v kostce

Kohen: Jákovovy dny se pomalu naplňují. Jákov prosí Josefa, aby ho pohřbil v chevronske Machpele.

Levi: Jákov ke stáru oslepl (jako jeho otec Jicchak). Jákov žehná Josefovým synům Efraimovi a Menašemu.

Šliši: Josef se snaží upřednostnit svého prvorozeného Menašeho, Jákov ale jako prvnímu žehná Efraimovi.

Revi: Jákov si nechá zavolat všech dvanáct synů a chce jim vyjevit „konec všech dní“, což mu Bůh nedovolí. Jákov žehná svým synům.

Chamiš: Jákov pokračuje ve svém žehnání synům.

Šiši: Požehnání Binjaminovi. Jákov umírá. Jákovův pohřeb. Josef ujišťuje své bratry, kteří se ho stále bojí.

Švi: Josef umírá ve 110 letech (ostatní bratři žijí déle) s prosbou být později přenesen do Izraele.

Haftara (1. Královská 2:1-12): David předává vládu Šalomounovi.

Židovská událost

Lité olovo. 27. prosince zahájila izraelská armáda dlouho plánovanou akci OFERET JECUKA (lité olovo) s cílem zlomit moc Chamásu v pásmu

Gazy jako odvetu za neustálé ostřelování přilehlých oblastí Izraele. Počty obětí se různí a jsme zřejmě svědky mediálního souboje, ve kterém televize, internet a noviny (spolu)rozhodují o oprávněnosti a v končeném důsledku i výsledku operace. 3. ledna, po šabatu, vstoupila izraelská pěchota do pásma a rozdělila ho vedví. Operace stále pokračuje. Přejme izraelským vojákům hodně štěstí a Boží pomoci.

Zdroj informací: ou.org, kaluach.net, jta.org

Zajímavosti z paraši

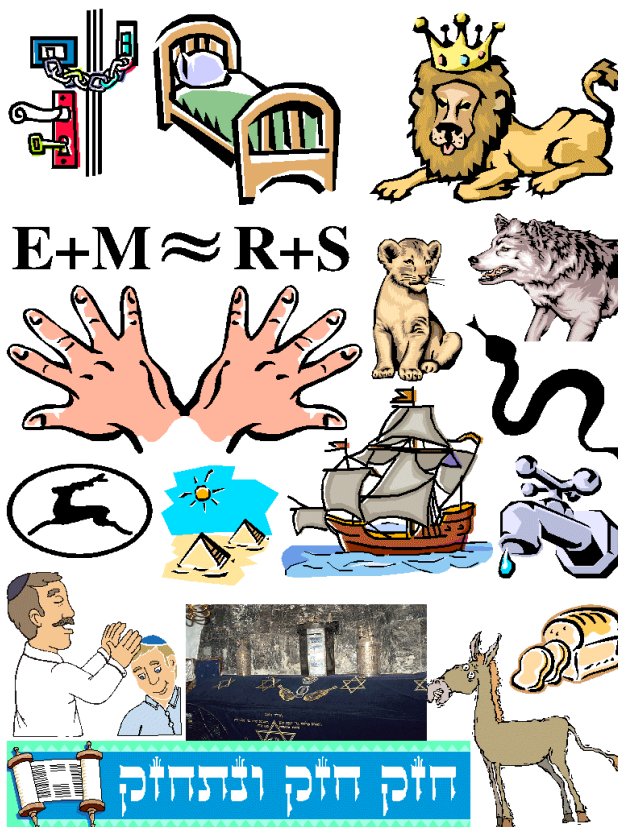

Jákov při požehnání Efraimovi a Menašemu (a následně všem židovským dětem) zmínil rybu, což má minimálně dva významy. Na jednu stranu ryba symbolizuje plodnost – Jákov si přál, aby z jeho potomků vznikl početný národ. Je ovšem také známo, že rybám nehrozí AJIN HARA (uhrazení zlým okem), což je samo o sobě také požehnáním. (Zřejmě i proto bylo tolik oblíbené jidiš jméno Fišl, často spojené se jménem Efraim.)

Věděli jste, že...

Na rozsáhlé území Osmanské říše, která stála po boku Ústředních mocností, si dělaly "zálsuk" Velká Británie a Francie, které se dohodly na rozdělení tureckého "dědictví" v tzv. Sykesově - Picotově dohodě (1916), podle níž měla Británie získat Irák a oblasti okolo Perského zálivu a Francie Sýrii, Palestina se měla dostat pod mezinárodní kontrolu. Tato dohoda však nikterak nebránila Britům, aby slibovali Arabům i Židům nezávislost za pomoc v boji.

vybráno z encyklopedie www.doopravdy.cz/judaismus

Rozluštěte význam obrázků?

Rabbi Jonathan Sacks: Milosrdná lež

Je dovoleno lhát? Co když venku řádí vrah a u vás v bytě se ukrývá pronásledovaná oběť? Máte morální povinnost mluvit pravdu, když na vaše dveře zabuší vrah s otázkou: „Je tu?“ Immanuel Kant, největší z moderních filozofů, tvrdí, že ano. Vždy, za všech okolností musíme říkat pravdu. Judaismus říká „Ne“. Nejenže je dovoleno lhát v zájmu záchrany života, je také dovoleno lhát v zájmu zachování míru. Rabíni vyvodili tato pravidla ze dvou epizod v Tóře, z nichž jedna je v této sidře.

Praotec Jákob zemřel a bratři se báli, že se jim nyní bude chtít Josef pomstít za to, že ho kdysi prodali do otroctví. Proto vymysleli lest. Oznámili Josefovi:

„Tvůj otec vzkázal, ještě než zemřel. Toto řekněte Josefovi: „Prosím tě, odpusť svým bratrům hříchy a špatnosti, kterými se proti tobě prohřešili.“ Odpusť nyní, prosíme, hříchy služebníků Boha tvého otce.“ Když se to Josef doslechl, rozplakal se.

Neexistuje žádný důkaz, že Jákob skutečně takový vzkaz zanechal. Rabíni se proto domnívají, že bratři Josefovi lhali a vyvodili z toho, že lhát je dovoleno, je-li to v zájmu míru.

V druhém příběhu navštívili již starého Avrahama tři poutníci a oznámili mu, že se Sáře do roka a do dne narodí dítě. Sára se tomu usmála a řekla si pro sebe: „Poté, co jsem odkvetla, dočkám se takové radosti? Vždyť můj manžel je starý.“ Na to Bůh řekl Avrahamovi, že jeho žena poutníkům nevěří. „Proč se Sára směje a říká: Copak ještě mohu mít děti? Vždyť jsem stará.“ Bůh sám tedy taktně vynechal Sářinu poznámku o starém manželovi. I z tohoto místa rabíni odvodili uvedené pravidlo.

Oba zdroje jsou nezbytné. Kdybychom měli jen příběh Josefových bratrů, mohli bychom si myslet, že nekonali správně. Možná ani v zájmu míru není správné lhát. Kdybychom ale vycházeli jen z Božích slov Avrahamovi, mohli bychom si myslet, že jsou povoleny jen polopravdy. Bůh přece nelhal, jen vynechal část Sářiných slov. Až dohromady tvoří oba zdroje důležité pravidlo – mír je více než pravda.

Abychom porozuměli světu, v němž žijeme, nestačí jen znát hodnoty, na kterých stojí. Musíme znát i pořadí priorit. Mnohé kultury si cení svobody a rovnosti. Přetěžká otázka ale zní: Co je důležitější? Komunistům si cení rovnosti nad svobodu. Liberální kapitalismus nadřazuje svobodu nad rovnost. Oba systémy sdílejí stejné hodnoty, ale protože tak činí v jiném pořadí, jsou výsledkem diametrálně odlišné

systémy.

Pravda a pravdomluvnost patří mezi nejvyšší hodnoty judaismu. Tóru nazýváme „Zákonem pravdy“. Rabíni nazvali pravdu Boží pečeti. Přesto není pravda nejvyšší hodnotou. Je jí mír. Proč?

Sir H. S. Maine, historik 19. století, napsal: „Válka je stará jako lidstvo samo, mír je moderní vynález.“ A podpořil tento názor mnohými důkazy. Opravdu prakticky každá kultura v historii byla militaristická. Hrdiny byli mocní válečníci, kteří padali na bitevních polích. Z vojenských vítězství se tvořily legendy. Ve scénáři lidských osudů hrají konflikty klíčovou roli.

Oproti tomu proroci starověkého Izraele byli první lidé v historii, kteří vnímali mír jako ideál. Proto Ješajahova a Michova slova dodnes neztrácejí sílu:

Bude soudit národy, odsoudí mnohé z nich.
A překovají své meče v pluhu, kopí v motyky.
Národ nepovstane proti národu a nebudou se učit válčit.

Tato vize mírumilovného světa předběhla svou dobu ne o století, ale o tisíciletí.

Druhým důvodem, proč v judaismu stojí mír nad pravdou, je fakt, že judaismus na rozdíl od starověkých filozofů neglorifikuje pravdu. V logice je výrok buď pravdivý, nebo lživý. Neexistuje třetí možnost. V judaismu oproti tomu má pravda více tváří a není snadno uchopitelná. O disputacích Hilelovy a Šamajovy školy říká Talmud: „To i to jsou slova živého Boha.“ Některé autority věří, že ačkoliv se dnes praktický zákon řídí názorem Hilelovy školy, v mesiášské době se budeme řídit názory školy Šamajovy. Absolutní pravda nám uniká, přesahuje nás. Rambam tvrdí, že můžeme vědět jen to, kým Bůh není, nikoli to, kým je. „Pokud bych dokázal poznat Boha,“ prohlásil jeden učenec, „byl bych Bohem.“

Existuje pravda, která je subjektivní. Podle Hilelovy školy by měl každý na svatbě říkat: „Ta nevěsta je ale krásná a okouzující.“ „Ale co když není?“ ptá se Šamaj, „máme snad na svatbě lhát?“ „Ne, v manželových očích je krásná,“ odpovídá Hilel.

Pravda je důležitá, ale mír je důležitější. V historii spáchali mnoho hrozivých zločinů ti, kdo věřili, že jen oni mají pravdu, zatímco jejich oponenti se mýlí. Usmířit manžele (Avraham a Sára) nebo bratry (Josef a ostatní Jákovovy děti) stojí Tóře za to, aby neřekla plnou pravdu. Ne neúctě, ano taktu, citlivosti a rozvážnosti. To je skutečně moudrý a lidský přístup.

z knihy O svobodě a náboženství (P3K)